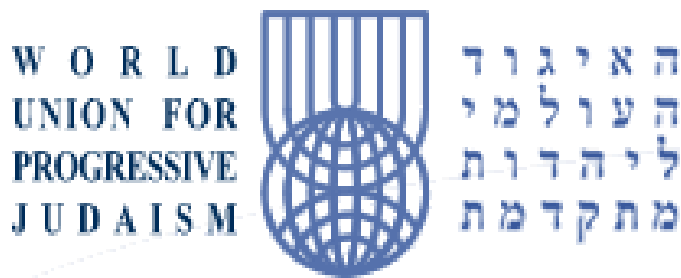

5773

Torah from Around the World

Sjabbat 17 november 2012 / 3 kislew 5773
Sidra Toledot, Beresjiet [Genesis] 25:19-28:9
Tanach blz. 48-55
Haftara (Jaar C): Misjlee 4:1-27
Tanach blz. 1421-1423

Commentaar door rabbijn [Richard G Lampert](#), Rabbi Emeritus,
[North Shore Temple Emanuel](#), Chatswood, NSW, Australia

Vertaling: *Frits Pront*
[Het Engelse origineel](#)

"Dit is de geschiedenis van Jitschak, de zoon van Avram. Jitschak de zoon die Avram verwekt had...." (Beresjiet 25:19). Onze geleerden zijn van mening dat er niets in de Tora staat dat overbodig is – als er iets wordt herhaald, moet daar een goede reden voor zijn. Je kunt er niet omheen dat er in de openingszin van de sidra van deze week sprake is van een herhaling. Als Jitschak de zoon was van Avram, dan volgt daaruit logischerwijs dat Avram Jitschak heeft verwekt!

Waarom dan deze herhaling? Er zijn behoorlijk wat verklaringen – maar de verklaring die ik graag met onze lezers wil delen is dat het soms noodzakelijk is aandacht te besteden aan bepaalde zaken.

Wanneer wij bidden, noemen wij al onze stamvaders en stammoeders. "Wij prijzen U, Adonaj onze God en God van onze voorouders: God van Avram, God van Jitschak, God van Ja'akov, God van Sara, God van Rivka, God van Lea en God van Rachel." Dat neemt niet weg dat Avraham, wiens naam wij geven aan degenen die ervoor kiezen Joods te worden (ben/bat Avraham Avinoe), tijdens zijn leven en in onze geschiedenis een gezaghebbend persoon was. Ja'akov, die later de naam Jisraëel kreeg, was eveneens een invloedrijk iemand; wij worden tenslotte niet voor niets "B'nei Jisraëel – de Kinderen Israëls" genoemd.

Waar past Jitschak dan in dit plaatje? Denk maar eens aan de gigant van het 18de eeuwse Jodendom, Moses Mendelssohn. Wie kent niet de naam van zijn 19de eeuwse kleinzoon, de beroemde componist Felix Mendelssohn Bartholdy. Er zijn echter maar heel weinig mensen die weten dat de naam van Moses Mendelssohns zoon, de vader van Felix, Abraham was.

Moses Mendelssohn is bekend vanwege zijn begenadigd intellect en zijn inspanning om de *Haskala* of Joodse Verlichting te stimuleren. Felix is beroemd om zijn prachtige muziek. Waar is Felix' vader, Abraham, beroemd om? Voor het verwekken van Felix en het zorgen

voor de genetische schakel tussen Moses en Felix, en voor niets anders! En dat is ook het geval met Jitschak.

Jitschak de zwijger: Denk aan het voorval (Beresjiet 22) toen hij en zijn vader de berg opgingen, terwijl Avraham vastbesloten was hem te offeren. Wat deed Jitschak? Hij stelde slechts de vraag: "*Wij hebben vuur en hout, maar waar is het lam voor het offer?*" En toen zijn vader hem vastbond en hem op het altaar legde, zei hij niets.

Jitschak de dromer: "*Tegen het vallen van de avond ging Jitschak het veld in om daar te treuren.*" (Beresjiet 24). (Je kan je voorstellen dat hij er niet uitzag als een Adonis!). Het is interessant te weten dat toen Rivka, de bruid die voor hem was bedoeld, hem in het veld zag, zij zo schrok dat zij van haar kameel viel! Soms wordt de zin vertaald met „Zij liet zich van haar kameel glijden,” maar in het Hebreeuws staat „*watipol me'al ha'gamel* – en zij viel van haar kameel!”)

Jitschak de beklagenswaardige. Toen de Filistijnse koning Avimelech in de veronderstelling verkeerde dat Rivka Jitschaks zuster was (Beresjiet 26), ondernam Jitschak weinig om hem van de waarheid op de hoogte te brengen: dat die mooie Rivka in feite zijn vrouw was. (Zijn vader, Avram, had hetzelfde gedaan (Beresjiet 12) toen hij en Sarai jaren daarvoor waren afgereisd naar Egypte wegens de ernstige droogte in Kenaän. Sarai werd naar het paleis van Farao gebracht omdat de Farao haar begeerde, en Avram zei niets).

Jitschak de lichtgelovige. Jitschaks zoon, Ja'akov, vermomde zich door kleren van Esav aan te trekken en zijn handen en hals te bedekken met geitenvellen. Op deze wijze leidde hij zijn oude, blinde vader om de tuin, zodat deze hem, Ja'akov, de zegen gaf die Jitschak had bestemd voor Esav. (Beresjiet 27).

Jitschak was geen Avraham. Jitschak was geen Ja'akov/Jisraëel. Zij waren de legendarische figuren in de verhalen van het boek Beresjiet. Desondanks zeggen wij nog steeds „God van Avraham, God van Jitschak en God van Ja'akov.” Welke verdienste had Jitschak om voortdurend te worden genoemd in de gebeden van het Joodse volk, en dit nu al bijna vierduizend jaar?

Er is, in feite, in zijn hele geboekstaafde leven slechts één voorval dat Jitschak schetst als actief betrokken bij kwesties. De Filistijnen hadden waterbronnen dichtgegooid die zijn vader Avraham tijdens diens leven had gegraven. Jitschak groef ze nauwgezet en met moeite opnieuw uit. Hij verwijderde de stenen en het zand dat de bronnen verstopte, waardoor er weer water beschikbaar kwam. Maar toen de Filistijnen de bronnen opeisten, liet Jitschak, *de beklagenswaardige*, zijn claim varen en droeg hij ze zonder slag of stoot aan hen over. Maar als er dan al geen vooruitgang was, er was ook geen achteruitgang, de status-quo werd gehandhaafd.

Rabbin Professor Louis Isaac Rabinowitz (1906-1984), de vroegere orthodoxe opperrabbin van Zuid Afrika, schrijft in zijn boek *Sparks from the Anvil* (Vonken van het Aambeeld), dat Jitschak geen pionier, geen vechter, geen vernieuwer, geen schepper van nieuwe geestelijke waarden was. Maar ondanks zijn vele beperkingen stond het Jitschak helder voor de geest waar zijn taak lag, en dat, en het uitvoeren van die taak rechtvaardigde ruimschoots zijn bestaan en het nu al vierduizend jaar noemen van zijn naam in het Amida-gebed.

Er wordt een verhaal verteld over een beroemde chassidische rebbe die zei: „Wanneer ik voor de Hemelse troon van Glorie sta en ik mij moet verantwoorden, zal mij niet worden gevraagd, 'Reb Jid, waarom was je geen Mosjee, waarom was je geen Rambam?' Nee, deze vragen zullen mij niet worden gesteld, omdat ik een Mosjee noch een Rambam ben. Mij zal worden gevraagd, 'Reb Jid, waarom was je niet jezelf!' Waarom heb je niet geleefd overeenkomstig je eigen talenten en op die manier je bijdrage geleverd aan deze wereld en gewerkt aan het zeker stellen van de continuïteit van het Joodse volk?"

Er zijn vele Jitschaks in onze gemeenschap. Niet elk van ons kan een pionierende Avraham of een volhardende Ja'akov/Jisraëel zijn. Maar de gestage invloed van de Jitschaks onder ons garanderen het voortbestaan van het Joodse volk. Zij garanderen dat de bronnen zullen

worden vrijgemaakt en dat er bezielend geestelijk water zal zijn dat de verbinding tussen de generaties zal verzorgen.

We hebben behoefte aan Abraham Mendelssohns om te garanderen dat er een Felix Mendelssohn zal zijn. Wij hebben behoefte aan de Jitschaks om te garanderen dat er een Ja'akov/Jisraël zal zijn.